

Ouderinitiatieven blikken vooruit

Nu de oprichters en bewoners van de eerste ouderinitiatieven ouder worden, wordt het tijd om na te denken over hun opvolging. Zoek ook jongere bewoners en betrek broers en zussen meer bij de initiatieven, zijn de wijze lessen. 'Het is hier hartstikke leuk, ook voor verwanten.'

Aan het eind van de middag komen de bewoners van woongroep Maasniel in Roermond terug van hun werk of dagbesteding. Mick (28) strekt spontaan zijn hand uit voor een begroeting. 'Niet Mike, maar Mick', zegt hij er nadrukkelijk bij. 'Denk maar aan Mick Jagger.' Mick zit meteen op de praatstoel. Met zijn jas nog aan en pet nog op vertelt hij dat hij het beste kan lezen en schrijven van iedereen die hier woont, en dat hij de minste zorg nodig heeft. Hij vertelt met de handgebaren van een rapper. Mick: 'Als anderen iets niet weten, zeg maar, dan vragen ze het aan mij.' Hij is een neef van Ellen, die drie keer per week komt koken. Ze schilt vandaag zoete aardappelen voor een stampot en snijdt groenten voor een salade. 'Hoe was je weekend, Mick?' vraagt ze. Mick loopt naar zijn tante en dempt zijn stemvolume voor blijkbaar een vertrouwelijk verslag. Hij fluistert net iets te hard: 'We zijn naar een café gegaan. Ik heb een paar slokken bier gedronken.'

Zeggenschap en betrokkenheid

Woongroep Maasniel bestaat sinds 2000 en is op één na het eerste zogenoemde ouderinitiatief in Nederland. De kleinschalige woonvorm voor twaalf bewoners met een verstandelijke beperking is destijds opgericht door een groep ouders die zelf voor hun kinderen de zorg inkopen. Gerard Jochems is een van de initiatiefnemers en bestuursvoorzitter. Hij vertelt: 'Alle ouders zijn bereid om zich te committeren aan het project. Dat is een vereiste om te kunnen aansluiten. Ze zetten zich in naar vermogen. De een heeft bijvoorbeeld bestuurlijke kwaliteiten, de ander neemt verantwoordelijkheid voor de tuin. Wij betalen de zorg uit het persoonsgebonden budget (pgb).' Inmiddels telt Nederland 250 tot 300 ouderinitiatieven. Een groot aantal daarvan bestaat langer dan vijftien jaar. De ouders hebben de woonvorm opgezet omdat ze zeggenschap willen, geen medezeggenschap zoals bij grootschalige zorgorganisaties.

Ze sluiten contracten met bestaande zorgaanbieders, of nemen – zoals in Roermond – hun eigen freelancepersoneel aan.

Toekomstbestendig: betrek jongere generaties

Een aantal ouders van reeds lang bestaande ouderinitiatieven maakt zich zorgen over de toekomst. Hoe moet het als zij er niet meer zijn? Lucas Middelhoff is medeoprichter van de belangenvereniging LVOI (Landelijke Vereniging van Ouderinitiatieven). De vereniging publiceerde onlangs een handleiding over het thema: *Opvolgen: van dromen naar doen. Tools voor een toekomstbestendig ouderinitiatief*. Daarin staat bijvoorbeeld dat je bij eventuele opvolging kunt kiezen voor bewoners met jonge ouders en dat je al in een vroeg stadium broers en zussen kunt betrekken. Middelhoff: 'Organiseer bijvoorbeeld

ouderinitiatieven

Mick (links) met zijn tante Ellen die drie keer per week komt koken. 'We zijn naar een café gegaan. Ik heb een paar slokken bier gedronken.'

een jaarlijkse *brussendag* en zorg dat de gezinnen elkaar leren kennen. Natuurlijk, broers en zussen hebben hun eigen leven. En toch werkt het. Als je investeert in jonge generaties, blijven ze betrokken en zetten ze zich in een volgende levensfase vaker voor de woongroep in.' Volgens Middelhoff is woongroep Maasniel in Roermond een goed voorbeeld van een toekomstbestendig ouderinitiatief: 'Ze trekken jonge bewoners aan met actieve ouders en verwanten die zich graag inzetten voor het collectief.'

Eén grote familie

Bij woongroep Maasniel werkt sinds drie jaar ook zorgprofessional Kim als begeleider op freelancebasis. Zij heeft altijd bij grote zorgorganisaties gewerkt. 'Heb je even?', antwoordt ze op de vraag of het hier anders is. Ze ervaart de woongroep

als één grote familie met veel aandacht voor het emotionele welzijn van bewoners.

Een van de oudste bewoners is Jos (62). Hij heeft het nog altijd moeilijk met het overlijden van zijn ouders. 'Pap en mam weg', zegt hij. 'Allebei weg.' Af en toe gaat een begeleider even met hem naar het graf. 'Met onze gemeenschappelijke auto', vertelt Kim. 'In een half uurtje zijn we weer thuis.' Kim maakt regelmatig uitjes met bewoners en gaat soms een lang weekend met hen op pad. Laatst zijn ze naar Wittem geweest, waar de ouders van Jos ooit hun gouden bruiloft hebben gevierd. Het viel Jos op dat de bankjes voor de kerk waren verdwenen. 'Weg', zegt hij. 'Ook weg.'

Maatschappelijk Uniek Sociaal

Dietward Bruin is een van de initiatiefnemers van Stichting MUS

in Leerdam, een ouderinitiatief in oprichting voor jongvolwassenen. MUS staat voor: Maatschappelijk Uniek Sociaal. De toekomstige bewoners hebben allemaal een zorgzwaartepakket tussen de drie en zeven en komen bijna allemaal uit Leerdam. De woongroep wordt gebouwd in een nieuwbouwwijk van Leerdam met alle faciliteiten binnen handbereik. Naar verwachting kunnen ze er aan het eind van dit jaar in.

Bruin: 'Hier zijn de bewoners dicht bij hun ouders en hun netwerk. Ze kennen de omgeving. Dat vinden wij belangrijk. Hun netwerk is al zo klein.' De oprichters hebben ter voorbereiding verschillende ouderinitiatieven bezocht, en zijn zich ervan bewust hoe belangrijk broers en zussen zijn, al vanaf de start. Bruin: 'Maar ook ooms en tantes, en neven en nichten. Wij forceren niets, maar dragen uit dat het hier hartstikke leuk is, ook voor verwanten. We vragen de jeugd advies over onze website en over social media. Daar hebben zij meer verstand →

werkbezoek

Foto boven: Patrick (links) met zijn vader Gerard Jochems. 'Patrick weet meer van topografie dan ik.'

van dan wij. Wij betrekken hen waar we maar kunnen, maar hun inbreng is altijd vrijblijvend.'

Patrick's wereld van kaarten en cruises

Terug naar woongroep Maasniel. Daar woont ook Patrick (52). Opvallend in zijn appartement zijn de landkaarten aan de muur en de atlassen in de boekenkast. 'Patrick weet meer van topografie dan ik', vertelt zijn vader Gerard Jochems, de bestuursvoorzitter van het ouderinitiatief. 'Hij bestudeert landen en bekijkt via *streetview* cruiseschepen vanbinnen.'

Vroeger reisden ze veel met z'n drieën: Jochems, zijn vrouw en Patrick. Sinds zijn vrouw is overleden reizen ze met z'n tweeën. Jochems vertelt: 'Altijd cruises, voor Patrick. En altijd begeleid. Mocht mij tijdens zo'n reis iets overkomen, dan is er iemand die ervoor zorgt dat Patrick veilig thuiskomt.'

Samen aan tafel: verbinding

Inmiddels heeft Ellen beneden in de keuken het eten bijna klaar. Ook aan dieetwensen en voorkeuren is voldaan. Er is een glutenvrije variant voor de bewoner met prikkelbare darmen en een broodmaaltijd voor Jos omdat hij niet van stampot houdt. Mick en huisgenoot Michael (35) liggen in de woonkamer nog even op de bank te chillen en te

scrollen op hun telefoontje. Daarnaast, in een lederen fauteuil, zit Jos met een ouderwetse papieren krant op zijn knieën, De Limburger. Hij leest elke dag de advertenties. Buiten is het donker geworden. 'We kunnen eten', roept Kim. In mum van tijd zit iedereen aan tafel. Behalve Jos. Hij vouwt rustig de krant op, staat op uit zijn fauteuil en sloft naar zijn plek aan de eettafel.

Foto onder: Aan het eind van de middag komen de bewoners van woongroep Maasniel in Roermond terug van hun werk of dagbesteding: Jos (links), Mick (midden) en Michael (rechts) chillen op de bank voor ze aan tafel gaan.